

ЛОЗАРСКИ ПРЕГЛЕДЪ

Органъ на Българския лозарски съюзъ и Кооп. централа на лозаритѣ въ България — София.

ГОДИШЕНЪ АБОНАМЕНТЪ 50 ЛВ. РЕДАКЦИЯ И АДМИНИСТРАЦИЯ — ПЛѢВЕНЪ

LOZARSKI PRÉGLÈDE (Revue de l'Union viticole et de la centrale cooperative des viticulteurs en Bulgarie, Sofia — Bulgarie).
PLEVNA — Bulgarie.

LOSARSKI PREGLED (Zeitschrift — organ des Bulgarischen Weinbauerbundes und der Genossenschaftzentrale der Weinbauer PLEWEN — Bulgarien. in Bulgarien, Sofia — Bulgarien).

Ред.-уредникъ: Г. К. Червенковъ. Редакц. комитетъ: проф. Н. Недѣлчевъ, Ив. Георгиевъ, Н. Хр. Мжиковъ, Ат. Бойчиновъ, Ив. Добревъ, П. Костовъ и В. В. Стрибърви.

СЪДЪРЖАНИЕ: 1) Последна надежда — Г. Ч; 2) Кризата въ родното лезарство и пр. — Б. И. Б.; Наедряване на зърната — Н. Н.; 4) Гроздовия молецъ и борбата съ него — Ив. Д.; 5) Прѣскане на лозята съ борд. разтворъ презъ време на цвѣтенето — М. К.; 6) Селекцията въ лозарството — Н. Хр. М.; 7) Съхранение на гроздето въ прѣсно състояние — Ат. Б.; 8) Изъ практиката и новости; 9) Съюзни и дружествени; 10) Акцизень прегледъ; 11) Положението на пазаря; 12) Хроника

Последна надежда.

Вината останаха въ избитѣ непродадени, лозята искатъ обработване и прѣскане, а лозаря нѣма пари за хлѣбъ, камоли за това; бедственното му положение се вижда отъ всички.

Правителството е обещало да улесни износа на вина за Германия, като разреши изваряване безъ акцизъ на вина за добиване на спиртъ, който е необходимъ да се засилатъ изнисанитѣ вина съ спиртъ до 22%.

Сложенъ е отъ Българския лозарски съюзъ предъ правителството и въпроса да се закупятъ отъ Българската земеделска и коопер. банка, подъ гаранцията на държавата 20 милиона литри вино, да се заплатятъ и оставатъ на хранение въ кооперативнитѣ изби до като банката ги изнесе или продаде на мѣстния пазаръ. Така се спаси розопроизводството, оризарството и пр. Ползата отъ подобна мѣрка ще се почувствува веднага отъ едни лозари прѣко, а отъ останалитѣ косвенно.

Нека се надѣваме, че правителството ще спаси лозаря отъ бедственното му положение.

Г. Ч.

Бълчо Ив. Бълчевъ

инж.-агрономъ

Кризата въ родното лозарство и грижи за нейното отстраняване.

Тежката стопанска криза разтърси изъ основи устоитѣ на българското земеделско стопанство. До преди 4—5 год. родното лозарство все още се крепеше и бѣше рентабилно. Днесъ, обаче, тоя голѣмъ селско-стопански отрасълъ въ страната е въ мжчителна агония, стремглаво той върви по нанадолището на една дълбока пропастъ. За ония, които гледатъ безучастно лозарството отъ страни, тоза твърдение би се смѣтнало като много пресилено, би се таксувало дори като повикъ за заблуда на общественото мнение съ цель да се догонятъ известни облаги и обществени придобивки за това производство. За тая категория наблюдатели окото днесъ се спира по-скоро върху злобата на деня — производството и пласмента на десертнитѣ грозда, които безспорно, днесъ минаватъ на сравнително добри и напълно рентабилни цени, а за националната кауза съставляватъ единъ мощенъ активъ. За оня, обаче, който живѣе въ непосредственъ контактъ съ производството на лозаритѣ, бедственото състояние на този отрасълъ е една поразителна констатация.

И наистина радостното явление, което виждаме въ ежедневния възходъ презъ последнитѣ години на българския износъ на десертни грозда не бива да ни хвърля въ утопично заслѣпление. Стремглавото днесъ увлѣчение на известни стопански срѣди къмъ десертнитѣ лозови посадения е едно преходно стопанскоикономическо явление. Има едно положение, което трѣбва да се разбере и прецени отъ всички обществени срѣди у насъ, а то е, че райони, съ напълно пригодни стопанскокултурни условия за десертни посадения, гдето тази култура да остане съ трайно бждаще — не се намиратъ повсемѣстно въ страната ни. Единъ ограниченъ демаркационенъ периметъръ ясно ще проличи въ недалечно бждаще, когато неминуемо трѣбва да се очаква на международнитѣ пазари да излѣзатъ на открито състезание въ цени и качество производството и на други лозарски страни. Тогава за десертнитѣ посадения ще остане откритъ просторъ за развитие действително само въ мѣста, гдето ще има на лице най-пригоднитѣ стопанскокултурни и икономически условия.

Като не спираме нито за мигъ нашия националенъ стремежъ за разрастване производството на висококачествени десертни вина до максималния предѣлъ, когато ще става дума, обаче, за лозарството въ страната въобще, то ще трѣбва да се има предъ очи цѣлокупното народно стопанство, и тогава ясно ще се види, че при всѣко време, дори и тогава, когато България като производителка на десертно грозде ще

стигне до най-високото стъпало на това си производство — отъ гледището на лозарството, като поминъкъ на 150—200,000 домакинства въ страната и като отрасълъ, който дава възможностъ да се използватъ надъ 800,000 декари земя, която въ по-голѣмата си частъ е съвсемъ непригодна за други земеделски култури — при тази преценка, казвамъ, голѣмиятъ центъръ на масовитѣ народостопански интереси си остава все пакъ културата на установенитѣ, по традиция отъ вѣковния опитъ, локални наши сортове грозда, които въ по-голѣмото си мнозинство се използватъ за приготвление на вино и гроздовъ сокъ. До това заключение неминуемо ще дойде всѣки, който логически проследи едни обективни наблюдения надъ българската стопанска действителностъ. А взремъ ли се тукъ, предъ насъ се открива едно мъчително затегнато положение. Вина се предлагатъ отъ производителитѣ на безценица. Доходътъ отъ декаръ лозе съ винени сортове, каквито сж въ грамадното си мнозинство лозовитѣ посадения въ страната, при днешнитѣ продажни цени на виното — не покрива направенитѣ презъ годината стопански разходи. Явно е, прочее, че лозарството запада. Обяснението на това затрънено състояние лесно се намира, то се знае вече отъ всички. То е ясенъ отзвукъ на голѣмото производство въ страната отъ една страна, и отъ друга на крайно намалената нѣкогашна мѣстна консумация, било поради безпаричието у народа, било поради редъ причини отъ общественосоциаленъ характеръ. Никога българското лозарство не е бивало изправено предъ такова голѣмо препятствие по пжтя на неговото раззвтие, както това се преживява днесъ.

Налага се, прочее, да се намѣри бързо единъ отдушникъ, за да се помогне на агонизиращия поминъкъ. Единъ чувствителенъ износъ на вина съ съдействието на държавата — безъ да се държи смѣтка за цената, на която ще се пласира виното — може само да съживи надеждата за животъ.

Не стане ли това, страшно и непоправимо разорение грози широкитѣ маси на скромното българско лозарско домакинство и голѣма безработица грози да залѣе хубавата ни земеделска България. Държавата явно загрижена отъ това положение, се вижда принудена вече да се намѣси съ бързи законодателни мѣрки, отъ строгото приложение на които се очаква да последва едно макаръ и бавно, но сравнително най-безболезнено изживяване на кризата въ лозарството и заздравяване уститѣ на този голѣмъ поминъкъ. Една много навременна мѣрка се явява наистина публикуваната наредба-законъ, която регламентира бждащитѣ лозови посадения, и която влиза въ сила отъ 26. V. т. г. Съ нея се туря вече единъ строгъ порядъкъ и се трасира единъ ясно очертанъ пжтъ, който ще се следва отъ лозовитѣ посадения въ страната, които до сега се извършваха при единъ пълненъ произволъ. Приложението на новия законъ, който регулира бждащитѣ лозови посадения трѣбва, обаче, да

върви въ унисонъ съ пазаря и пласмента на вината, който ежегодно трѣбва да бжде стимулиранъ съ по-голѣмо или по-малко участие на държавата, до като се изживѣе до едно по-нормално положение на що-годе по-задоволителни цени. Тогава вече ще се остави лозарското производство да се контролира и ржководи само отъ умѣлото приложение на новата наредба-законъ, като ще се регулиратъ системно ежегоднитѣ лозови посадки.

(Следва).

Н. Недѣлчевъ.

Наедряването на зърната.

Тукъ ще се занимаемъ по-специално съ наедряването на зърната при десертнитѣ сортове, главно при Афуза.

Известно е, че гроздетѣ съ едри зърна се ценятъ и се търсятъ повече отъ тѣзи съ дребни зърна. За лозаря представлява известенъ интересъ да знае, кои сж факторитѣ за наедряването на зърната, за да може той, съ известни практики, да въздействува върху лозата за получаване на гроздове съ по-едри зърна.

Едрината на зърната зависи, преди всичко, отъ сорта на гроздето. Има сортове съ дребни зърна, като напр. Кокорко; други сортове иматъ едри зърна, дори до 6 см. дълги, като напр. Рибия мехуръ. За забелѣзване е, че сортоветѣ съ дребни зърна даватъ обикновено най-добритѣ вина, като напр. Кокорко, Каберне совиньонъ. При десертнитѣ сортове, колкото зърното е по-едро, толкова то е по-привлекателно и по-ценно, при равни други условия.

Афузътъ представлява нѣколко вариации. Измежду вариациитѣ би трѣбвало да се подбератъ тѣзи отъ тѣхъ, които даватъ по-едри зърна. Тази селекция може да се извърши съ нуждната точностъ само отъ опитнитѣ институти. Тя до сега не е направена, но се налага поне въ бъдаще да бжде направена.

Ако се проследи развитието на единъ оплоденъ цвѣтъ отъ лоза, ще се види, че оплождането засѣга само семката, а месестата частъ, която ни интересува, е единъ видъ второстепенна за лозата — тя представлява само обвивката на семката. За да наедрѣе зърното, обаче, необходимо е да стане оплождането; въ противенъ случай цвѣтътъ окаква. Когато се оплоди семепжпката, зърното става вече центъръ на привличане на хранителнитѣ материи отъ другитѣ части на лозата, главно отъ листата. Оплождането е необходимо, за да може да завърже зърното и да расте. Това важи и за безсеменнитѣ грозда. Ако цвѣтътъ на лозата се оплоди напълно, въ такъвъ случай ще имаме зърна съ напълно развити четири семки. Въ много случаи, не всички семепжпки се оплождатъ и за това срѣщаме зърна съ 1, 2 и 3 семки, а по-рѣдко съ 4 семки.

Отъ голъмо значение за едрината на зърното е, обаче, да стане колкото се може по-пълно оплождането. Забелязано е, че при зърната отъ единъ и сжщъ сортъ, колкото повече семки съдържа зърното, толкова то е по-едро. Изследвания съ Афуза не сж правени, но тукъ ще приведемъ примѣри съ други сортове.

100 зърна тежатъ грамове:

	Безъ семки	съ 1 семка	съ 2 семки	съ 3 семки	съ 4 семки
Ризлингъ	25	58	77	88	112
Шасла	27	53	93	110	140

Горнитѣ цифри показватъ, че лозарьтъ има интересъ да улесни опрашването на цвѣтоветѣ. Цвѣтоветѣ на лозата се опрашватъ по-добре, когато не сж закрити отъ листа и сж изложени на слънце. Филизенето, както и премахването частъ отъ листата около реситѣ улеснява до голъма степенъ опрашването.

Плодникьтъ, въ който се намиратъ семкитѣ, започва бързо да расте следъ оплождането. Стенитѣ му, които, ботанически, се състоятъ отъ два плодолисти, сж съставени отъ множество клетки. Плодникьтъ, както и семената се хранятъ отъ една мрежа ликодрвесинни снопчета, които минаватъ презъ дръжчицата на зърното и се разпредѣлятъ — една частъ къмъ семкитѣ, а друга частъ подъ епидермиса (ципата на зърното).

Младото зърно е образувано отъ множество дребни клетки, които при наедряването не се дѣлятъ, а само увеличаватъ обема си. Увеличението на обема е най-значително при клеткитѣ на месото, които увеличаватъ нѣколко пжти обема си и ципитѣ имъ отъняватъ извънредно много.

Интересно е да се проследи наедряването на едно зърно отъ Афузъ. Споредъ измѣрвания, правени въ Лозарския институтъ, оплоденото зърно започва въ началото да расте много бързо. Така напр., отъ 6.4 мм. на 15.VI, зърното е увеличило дължината си за две седмици три пжти, като на 29.VI. е имало дължина 19 мм. Въ това време се отбелѣзва едновременно спиране на растежа за две седмици, следъ което зърното бавно нараства и следъ 8 седмици е достигнало 25 мм. дължина, т. е. на седмица е нараствало по-малко отъ единъ милиметъръ. Следъ 24 августъ, растежътъ на зърното почти спира до края на зрѣнето.

Най-бързиятъ растежъ на зърното, значи става въ третѣ седмици следъ цвѣтенето.

Правени сж наблюдения сжщо и върху влиянието на кършенето върху наедряването на зърното. Известно е, че кършенето увеличава обема на зърното.

Този ефектъ не е дълготраенъ. Така напр., зърното на 6 юлий е имало 20.1 мм. дължина. На 10 юлий е извършено кършене. Зърното, което две седмици преди кършенето не е увеличавало обема си, на 20.VI. е имало 22 мм. дължина, т. е. кършенето е увеличило дължината съ 2 мм.

Колцоването е най-практичното и най-ефикасно средство за увеличаване обема на зърното. При нашитѣ опити, зърното може да увеличи дължината си вследствие колцоването съ близо половинѣ сантиметъръ, независимо отъ това, че зрѣе по-рано.

Колцоването може да се извърши или върху всѣки лѣторастъ отдѣлно, или въ основата на плодната пржчка.

До скоро у насъ се разпространяваха колцовачи, които идѣха отъ западъ и, които сж приспособени да отнематъ единъ пръстенъ отъ кората на зеленитѣ лѣтораста, подъ гроздоветѣ. Съ тѣхъ може да се работи и върху плоднитѣ пржчки, но по-трудно, защото отворътъ имъ е малъкъ. Нашитѣ опити показаха, че Афузътъ не понася голѣмитѣ рани.

Колцовачитѣ отъ гръцки типъ, които не вадятъ пръстенъ, а само нарѣзватъ кората, сж по-подходящи за случая. Раната зараства за около три седмици, но, ако колцоването се повтори още веднъжъ, ефектътъ е толкова чувствителенъ, щото се получаватъ сбити гроздове, благодарение на силното наедряване на зърната. Най-благоприятниятъ моментъ за колцоване е тогава, когато зърната достигнатъ, при Афуза, дължина 10—12 мм.

Прореждането на зърната по грозда е сжщо едно добро средство за наедряването на останалитѣ зърна, но е много бавно и не е износно.

Премахването на частъ отъ гроздоветѣ, които сж въ излишекъ, допринасятъ за по-равномѣрното наедряване на зърната по останалитѣ гроздове.

Най-после, трѣбва да се изтъкне, че напояването, тамъ кждето може да стане, е сжщо единъ факторъ за получаване на по-едри зърна.

Ив. Добревъ
инженеръ-агрономъ

Гроздовия молецъ и борбата съ него.

У насъ молецътъ е забелѣзанъ за първи пжтъ въ 1915 год. по хасмитѣ въ гр. Кюстендилъ. Къмъ 1920 год. се забелѣзва по всички хасми въ южна България. Презъ 1923 год. се забелѣзва по лозята въ Пазарджишко, Пловдивско и Асеновградско. Презъ 1926 год. наниса голѣми поражения по гроздето като загубитѣ достигатъ нѣгде до 80%. Въ 1929 год. нанесе сжщо голѣми вреди по лозята и отъ тогава е започната една по-правилна борба и по този начинъ неговитѣ загуби вече сж намалени. Въ зависимостъ, преди всичко отъ метеорологическитѣ фактори и отъ други не напълно добре известни причини, той се появява много малко въ нѣкои години, а въ други неговото появяване застрашава гроздовата реколта.

Той е констатиранъ въ северна България, но за щастие

само по единични лози въ Плъвенско и Шуменско или по хасмитъ, безъ да е причинилъ до сега нѣкакви повреди. Единствената причина, гдето гроздовия молецъ не може да се появи масово въ северна България се дължи на това, че тукъ всички лоза се загрибватъ. При третата генерация ларвата слиза въ земята или по кютюка да се преобърне въ пашкули. Понеже съ загрибването пашкулчетата оставатъ въ влажна почва, то 90% отъ тѣхъ умиратъ презъ зимата. Студа съвмѣстно съ зимната влага ги убива.

Повредитѣ отъ гроздовия молецъ се дължатъ изключително само на неговата ларва (гжсеничка) — малко червейче, което живѣе като такова отъ 20 дни до 1 месецъ въ зависимост отъ времето и се появява три пѣти презъ годината (три генерации). При първата генерация червейчето прекъсва опашката на цвѣтнитѣ пѣпки по ресата и ги обвива съ малко паяджина. Тукъ тя си образува скривалище. При втората генерация тя пробива зърната (ягоридата), а при третата пробива самото узрѣло грозде, като изяжда неговата вътрешност. Направената дупка въ зърното причинява неговото изсушаване, а ако времето е влажно, то загнива и оставатъ само сухи зърна безъ сокъ.

Това е една много малка пеперуда — сщцински молецъ: 6 милм. дълга и съ разперени крила 10 милм. Първото ѝ появяване става въ края на априлъ — началото на м. май. Женската снася срѣдно по 40 яйца, Яйцата се снисатъ по единично и то въ продължение на 4—5 дни. Следъ 4—5 дни отъ снисането се излюпва гжсеничка, която много бърже пораства и е много пѣргава. Цвѣта на гжсеничката е бледозеленъ и колкото пораства става по-яснозеленъ. Главата ѝ е червена. При първата генерация, както казахме, гжсеничката напада ресата, като окъсва цвѣтнитѣ пѣпки и си образува отъ тѣхъ скривалище, после други като много лакома и така унищожава ресата. Гжсеничката на втората и третата генерации прояжда зърната и прониква въ тѣхъ. Тя предпочита да напада зърната, които сж на закрито, а сщцо и вътрешнитѣ зърна на чепката и то предимно сортове, зърната на които въ грозда сж сбити, като памида и димята.

Загубитѣ, които гжсеничката причинява по ресата сж двойни: преяжда цвѣтнитѣ пѣпки и съ своето заплитане прѣчи на тѣхното опрашване, а въ зърната като изяде тѣхната вътрешност, тѣ изсъхватъ или загниватъ и често оставатъ само люспи и семки безъ никакъвъ сокъ. Като гжсеница тя прави много повреди, защото тогава набавя храна за всички други форми — какавида и пеперуда, които минаватъ безъ храна. Като какавида (пашкулче) и пеперуда тя е съвършено безвредна.

Какавидата е тъмно-червена, изострена въ единия край и е обвита съ бѣло пашкулче, което е отворено. Какавидитѣ се намиратъ по пукнатинитѣ на старата кора, въ основата на рамената, въ изсъхналитѣ зърна и много рѣдко въ еухитѣ листа.

Въ първата генерация появяването на гроздовия молецъ е слабо, въ втората по-силно и въ третата генерация се проявява масово. Гжсеницата, споредъ времето, може да се развие за 20 дни, вмѣсто месецъ. Тя може да прекара дълго време безъ храна и пакъ да даде пашкулче.

Слънцето и високата температура често упражняватъ пагубно действие върху развитието на молеца. Отъ действието на слънцето често яйцата и какавидитъ загиватъ, а и проливнитъ дъждове презъ времето, когато пеперудитъ хвърчатъ, могатъ да завлѣкатъ една голѣма частъ въ пороиѣ. Ето защо, понѣкога презъ лѣтото молеца може да се появи доста и да липса въ края на лѣтото и да направи много малки поражения.

Развитието на гроздовия молецъ, обикновено, съвпада съ следнитъ дати за южна България. Първитъ пеперуди се появяватъ въ края на априлъ и продължаватъ да хвърчатъ до 10 май. Гжсеницитъ на първата генерация се явяватъ къмъ 15 май и къмъ 13—15 юний изчезватъ. Какавидитъ могатъ да се намѣрятъ къмъ 13—26 юний. Пеперудитъ на първата генерация се появяватъ къмъ 26 юний до 10 юлий. Гжсеницитъ на втората генерация се появяватъ къмъ 10 юлий до 5 августъ. Пеперудитъ на втората генерация отъ 10 до 18 августъ. Гжсеницитъ на третата генерация отъ 18 августъ до 20 септемврий. Това сж приблизителни данни, защото едновременно можемъ да намѣримъ току що излюпени малки гжсенички и съвършено голѣми по 1 см. Или пъкъ да се явятъ пеперуди и въ това време да има малки гжсенички.

Гроздовия молецъ е южно европейско насѣкомо Намира се въ южна и югозападна Франция, Италия и Гърция. Той предпочита лозата, но въ южния климатъ се среща и по други растения, като маслината, бадема и др. Колкото времето е по-топло, толкова развитието на молеца става въ по-късо време, но срѣдно взето гжсеницата живѣе 20—30 дни, яйцата 4—5 дни, какавидата 5—10 дни и пеперудата 10—12 дни.

Борбата срещу гроздовия молецъ трѣбва да бжде срещу всичкитъ му форми, но практиката показва, че най-важна е борбата срещу гжсеницата. Тя е много ефикасна, когато е задължителна за известни райони. Има много срѣдства за борба, но като най-практично за сега се употрѣбява само химическо срѣдство чрезъ инсектисидъ. Борбата не е лека; тѣзи срѣдства се употрѣбяватъ заедно съ синия камък и се прѣска едновременно и срещу пероноспората. Тѣзи срѣдства сж:

1. Парижка зеленина. Химически парижката зеленина представлява медено ацетенъ арсенитъ. Арсениковата сила е изобразена въ As_2O_3 (52.1%). Употрѣбява се противъ молеца 150 до 200 гр. за 100 литри вода. Може да се употрѣби сама или съвмѣстно съ бордолезовия разтворъ. Самостоятелно се приготвя така: взематъ се 200 гр. парижка зеленина и се поставятъ въ единъ малъкъ сждъ (кофа). Сипва

се много малко вода и съ една дървена метличка (завързани заедно тънки пръчки) се разбърква. Разбъркването продължава, като на нѣколко пѣти се прибавя по малко вода, а не изведнѣжъ. Като се разбърка добре въ около 1 литъръ вода, съ силно разбъркване сѣда се напълва до горе съ вода. Следъ това изсипваме кофата въ бурето, което събира 100 литри вода. Взема се 250 гр. негасена варъ или 500 гр. гасена и се размива добре въ вода. Следъ това при силно разбъркване се поставя въ сѣда, въ който е вляна парижката зеленина. Когато ще я употребяваме заедно съ бордолозовия разтворъ, тогава постѣпваме по сѣщия начинъ, само че на разтвора прибавяме следъ пригатвянето му още 250 или 500 гр. варъ за всѣки 100 литри вода. Понеже парижката зеленина се лесно утайва, трѣбва винаги преди напълването на прѣскачката разтвора добре да се разбърква.

2. Оловенъ арсенатъ. Понеже той съдържа 13.87% As_2O_3 , употребява се по 1 кгр. за 100 литри вода. Може сѣщо да се употребѣи самостоятелно или съ синкамъчния разтворъ. Има това преимущество, че се разбърква по-лесно и не изгаря никога листата.

3. Носпразенъ. Преператъ, който съдържа парижка зеленина и синъ камъкъ. Всѣки пакетъ носи наставление за приготвлението му. Той действува противъ пероноспората, гроздовия молецъ. Носпразена не се отайва и има по-голяма лепливостъ на разтвора, и за това дава много добри резултати.

4. Тютюневъ екстрактъ. Той може да се приготви по различни начини. Най-лесенъ е следния. Взема се кипяща вода и се заливатъ 3 до 5 кгр. тютюнева фурда. Следъ 10—12 часа се изстиска така получения сокъ и следъ като се прецеди, поставя се въ 100 литри вода или направо въ бордолозовия разтворъ за прѣскане. Съ този разтворъ се прѣска противъ третата генерация, тъй като другитѣ сѣ опасни и въ нѣкои държави сѣ позволени само до м. юлий, но може да се прѣска и противъ тритѣ генерации.

Кога и какъ да извършваме прѣскането противъ гроздовия молецъ? Колкото молеца е по-малъкъ т. е. веднага следъ излупването, толкова той е по-лесно уязвимъ. За да се постигне добъръ резултатъ, трѣбва да се прѣска въ всички чепки, които сѣ неговъ обектъ.

Първото прѣскане съпада почти съ това противъ пероноспората, а и второто сѣщо, защото, както видѣхме, ларвата живѣе около 30 дни.

Третото прѣскане се извършва къмъ 15 юний (противъ втората генерация на гжсеницитѣ), а четвъртото прѣскане къмъ 25 до 30 августъ (противъ третата генерация).

Най-евтино е, когато се прѣска противъ пероноспората да се прѣска и противъ молеца, като се напърскаватъ чепкитѣ по-внимателно. Къмъ разтвора, както видѣхме, се при-

бавя парижка зеленина (при първото пръскане 100—150 гр.) и при другитѣ пръскания по 150—200 гр. При последнитѣ пръскания се поставя непременно тютюнева отвара. Тя действува контактно, като засѣга гжсеницата и чрезъ храната. Когато сме заставени да пръскаме късно противъ третата генерация само съ тютюновъ разтворъ, то за да се улесни неговото полепване, къмъ разтвора се прибавя 250 гр. негасена или 500 гр. гасена варь.

Нека не се забравя, че най-ефикасна е борбата противъ молеца, като се боримъ противъ първата и втората генерации на молеца. Унищожатъ ли се тѣ, гроздето остава запазено, защото най-трудна е борбата срещу третата генерация, когато гжсеницата на молеца се скрива и при това се храни повече отъ вътрешността на зърното.

М. Кондаревъ
асистентъ.

Пръскане на лозята съ бордолезовъ разтворъ презъ време на цвѣтенето.

Въ списание „Лозарски прегледъ“, кн. 3 — 1934 год., ние писахме върху сжщия въпросъ, възъ основа на наблюдения на сорта Афузъ. Тогава изказахме предположението, че полученитѣ нормални гроздове отъ реси, които сж пръскани всѣки день съ 1¹/₂% бордолезовъ разтворъ въ продължение на 16 дни презъ периода на цвѣтението, се дължатъ на самоопрашването подъ калпачето на цвѣтната пжпка или на оплождане отъ прашеца на съседнитѣ непръскани лози. Въ сжщото време ние дойдохме до заключението, че бордолезовия разтворъ действува убийствено върху кълняемостъта на прашеца, но поради това, че разпукването на цвѣтнитѣ пжпки на една реса не става едновременно, всѣкога би могло да се намѣри достатъчно активенъ прашецъ, който да оплоди неоплоденитѣ цвѣтни пжпки, следователно твърдението, да не се пръскатъ лозитѣ съ бордолезовъ разтворъ презъ време на цвѣтенето, за да не причини изресяване — не почива на факти.

За да се изясни още по-добре този въпросъ, ние заложихме полски опити презъ 1934 год. въ лозето на Агрономлесовъдския факултегъ, гара Сараньово. За целта избрахме най-разпроространенитѣ сортове у насъ Памидъ, Гъмза, Афузъ и Димятъ. Отъ всѣки сортъ, на отдѣлни главини избрахме по 5 цвѣтни реси, добре развити и то такива, които имаха вече 3—8 разцвѣтени цвѣтни пжпки. Разцвѣтѣлитѣ цвѣтни пжпки ние отстранихме, а на неразцвѣтѣлитѣ такива кастрирахме тичинкитѣ. На всѣка реса оставихме само кастрирани цвѣтни пжпки на брой 80 до 100. Кастрирането извършихме много внимателно и то така, че да нѣма никакви

механически повреди на близалцето и плодника. Така подготвенитѣ реси за всички сортове, третирахме по единъ и сжщи начинъ, а именно:

1. По две реси отъ всѣки сортъ потопихме въ $1\frac{1}{2}\%$ бордолезовъ разтворъ, само въ продължение на нѣколко секунди. Следъ засъхване на бордолезовия разтворъ, полепналь върху частитѣ на реситѣ, опрашвахме последнитѣ съ активенъ прашецъ, нетретиранъ съ бордолезовъ разтворъ. Едната отъ така третиранитѣ реси поставихме въ торбичка отъ пергаментна хартия, а другата оставихме на открито при естествени условия.

2) По две реси отъ всѣки сортъ напръскахме хубаво съ $1\frac{1}{2}\%$ бордолезовъ разтворъ съ помощта на пръскачка. Следъ засъхване на разтвора полепналь върху реситѣ, последнитѣ опрашвахме съ активенъ прашецъ и ги поставихме въ торбички отъ пергаментна хартия.

3. Оставихме по една реса за контрола, която следъ кастрирането опрашвахме съ активенъ прашецъ и изолирахме въ торбичка отъ пергаментна хартия.

Опрашването на частъ отъ реситѣ извършвахме съ активенъ прашецъ отъ сжщия сортъ, а другата частъ съ такъвъ взетъ отъ подложка Берландиери х Арамонъ рупестр. ганзенъ № 1 (150¹⁵). Това направихме за да провѣримъ дали когато близалцето на цвѣтната пжпка се покрие съ $1\frac{1}{2}\%$ бордолезовъ разтворъ може да се оплоди съ активенъ прашецъ.

Отъ третиранитѣ 16 реси съ $1\frac{1}{2}\%$ бордолезовъ разтворъ, независимо отъ това дали реситѣ сж оставени на открито или изолирани въ торбички, начинъ на опрашване, потапяни въ бордолезовъ разтворъ или сж пръскани съ сжщия разтворъ съ помощта на пръскачка, не можахме да получимъ нитс единъ нормално развитъ гроздь. Повечето отъ реситѣ бѣха изсъхнали. Само отъ 5—6 реси получихме гроздове съ по 5—16 нееднакво голѣми зърна, въ повечето случаи, не съдържащи добре развити семки и не достигащи нормалната голѣмина на сорта. Отъ реситѣ оставени за контрола получихме малки гроздове, съ достатъчно едри зърна, добре оплодени и съдържащи добре развити семки.

Отъ това следва, че бордолезовия разтворъ препятствува оплождането, ако попадне върху близалцето преди да бжде цвѣтната пжпка оплодена.

За да провѣримъ дали убийственото действие на бордолезовия разтворъ въ процеса на оплождането е отъ значение и за практиката, ние избрахме отъ посоченитѣ по-горе сортове по две главини, порѣзани на дълга рѣзнитба, които пръскахме съ бордолезовъ разтворъ презъ периода на цвѣтението отъ 18. V. до 10. VI. по следния начинъ:

1. Пръскане всѣки день въ 2 часа следъ обѣдъ.
2. Пръскане презъ день въ 2 часа следъ обѣдъ.
3. Пръскане презъ два дни въ 2 часа следъ обѣдъ.

Общо взето, въ всички случаи получихме нормално раз-

вити гроздове, съ добре развити зърна, добре оплодени и съдържащи добре развити семки. Явно е, че полученитѣ нормално развити гроздове презъ 1933 и 1934 год., когато лозитѣ сж прѣскани всѣки день, се дължи на това, че оплождането е станало подѣ калпачето на цвѣтната пжпка, тѣй като то пада твърде бавно и късно, понеже бордолезовия разтворъ, когато се натрупа въ голѣмо количество по цвѣтнитѣ пжпки, спѣва правилното и бързо отдѣляне на калпачето отъ цвѣтната пжпка.

При сортоветѣ Афузъ и Димятъ на отдѣлни лози се срещнаха гроздове твърде много изресли. Ние обаче смѣтаме, че това се дължи не на прѣскането съ бордолезовъ разтворъ, а на други причини, тѣй като ни се отдаде презъ сжщото време да наблюдаваме лозя, непрѣскани презъ време на цвѣтението, да иматъ при сжщитѣ сортове, сжщо гроздове твърде много изресли.

Презъ 1935 год. ние продължихме наблюденията въ връзка прѣскането на лозитѣ съ бордолезовъ разтворъ въ време на цвѣтенето. Наблюденията извършихме на около 2,000 лози отъ сорта Афузъ, присаденъ върху мурведъръ х. рупестрисъ 1202.

Опита заложихме по следния начинъ:

1. Оставихме за контрола 60 лози непрѣскани презъ време на цвѣтенето. Сжщитѣ напрѣскахме следъ прецвѣтяването.

2. 165 лози напрѣскахме два пжти въ разгара на цвѣтенето. Прѣскането извършихме на 5 и 7 юний.

3. Около 1800 лози напрѣскахме единъ пжтъ на 7 юний въ разгара на цвѣтенето.

Въ всички случаи прѣскането извършихме съ $1\frac{1}{2}\%$ бордолезовъ разтворъ.

Следъ завързването, провѣрихме добре всички гроздове, разположени по лозитѣ, оставени за контрола, по отношение признацитѣ на изрисяване. Сжщото направихме и за гроздоветѣ, разположени на лози, прѣскани единъ пжтъ или два пжти въ разгара на цвѣтенето.

Отъ направената провѣрка се оказа, че се срѣщатъ рѣдко напълно изресли гроздове, както по лозитѣ непрѣскани презъ време на цвѣтенето (контрола), така и по лозитѣ, прѣскани единъ или два пжти въ разгара на цвѣтенето.

Нѣмаше никаква разлика между процента на напълно изреслиитѣ гроздове, разположени по лозитѣ, непрѣскани презъ време на цвѣтенето и тия, разположени на лози, прѣскани единъ пжтъ или два пжти презъ време на цвѣтенето.

Отъ казаното до тукъ следва, че въпрѣки убийственото действие на бордолезовия разтворъ върху процеса на оплождането, въ практиката това нѣма абсолютно никакво значение, понеже на една и сжща реса има много цвѣтни пжпки, които не се развиватъ въ едно и сжщо време, вследствие на което се гарантира получаването на нормални и добре раз-

вити гроздове, независимо отъ това, дали лозитѣ сж прѣскани въ разгара на цвѣтенето.

Впрочемъ, изрисяването на различнитѣ сортове лози, което много често се среща при сортоветѣ Чаушъ, Синя бодлива, по-рѣдко при Афузъ, Памидъ, Димятъ, трѣбва да се отдаде на други причини, като устройство на цвѣтоветѣ, неблагоприятни климатически условия презъ време на цвѣтенето, начинъ на хранене презъ време на цвѣтенето и т. н. Въ никой случай изрисяването на лозитѣ не може да се отдаде на прѣскане съ бордолезовъ разтворъ въ време на цвѣтене.

Ето защо ние препоръчваме на лозаритѣ въ борбата противъ пероноспората да извършватъ прѣсканията съ бордолезовъ разтворъ въ всѣко време, безъ да обръщатъ внимание на това, дали цвѣтнитѣ реси на лозитѣ сж въ началенъ периодъ на цвѣтене, въ разгара на цвѣтенето или вече къмъ прецвѣтяване.

Н. Хр. Мънковъ

Д-ръ Винар. у-ще — Плѣвенъ.

Селекцията въ лозарството.

(Продължение отъ кн. 4 и край).

Не по-малко внимание трѣбва да се отдаде и на грозда, на неговата форма, плътностъ на зърното — неговия размѣръ, дебелина на кожицата и твърдината ѝ.

За отбелъзанитѣ вариации е желателно да се направи техническа анализа на гроздето и зърната. Непременно трѣбва да се отбелъжатъ повредитѣ и заболяванията на лозитѣ и степенъта имъ. Но за разпредѣлянето на сортоветѣ въ вариации и за по-лесно групиране, наложително е да се опишатъ по морфологическитѣ признаци. Поради това, нужно е да се охарактеризиратъ накратко главина, лѣтораста, листа, съцвѣтия и семена.

Въ зависимостъ отъ сорта и други икономически условия нѣкои отъ признацитѣ могатъ да се изоставятъ или замѣнятъ съ други нови.

Всички наблюдения надъ лозитѣ се водятъ точно и основно, резултатитѣ се записватъ въ съответнитѣ графи. За всѣка лоза трѣбва да има отдѣленъ картонъ, на който се нанасятъ всички сведения за тритѣ години. (За първата година може да се мине съ просто записване въ книгата, — вижъ обр. № 2).

Наблюденията върху лозитѣ се водятъ не по-малко отъ 3 години и въ течение на това време се събиратъ всички данни.

За по-голяма гаранция въ сполучливото набелъзване на вариациитѣ се препоръчва да се обходятъ и други участъци съ сжщия сортъ, така щото чрезъ провѣрка върху по-вече материали да се очертаятъ по-ясно вариациитѣ.

Желателно е лозитѣ отъ всѣка вариация на отдѣлнитѣ сортове да бждатъ не по-малко отъ 50—100.

Презъ времето на отбора се очертаватъ лозитѣ, поради което ясно изпъкналитѣ съ плодородие, стопански и др. качества, се размножаватъ като носятъ съответнитѣ номера.

По-нататъкъ се провежда едно сравнително изпитване, като се съблюдаватъ при това всички правила на сортоизпитването.

Въ областята на лозарството у насъ и до сега селекцията, която дава вече добри резултати за другитѣ култури, не е въведена.

Всички наши лозя иматъ голѣмъ $\%$ съвършено нежелателни примѣси отъ други сортове и безплодни главини. При посаждането на новитѣ лозя посадочния материалъ се събира безразборно, затова всѣка нова посадка дава малко плодъ и лошо качество, тъй като несъзнателно сж размножени въ нея безплодни и отъ нежелателни сортове лози.

Освенъ това всички налични сортове въ лозята се състоятъ отъ съвсемъ различни вариации, както по отношение на плодородието, така и по другитѣ стопански качества. Така щото има широка възможность за подобрене на нашитѣ сортове.

За бързо организиране и разрастване на селекционната работа е необходимо всички лозари да започнатъ най-скоро масова селекция въ лозята си.

На първо мѣсто тя трѣбва да се разпростре върху стандартнитѣ сортове, отъ които се изготвя посадоченъ материалъ. Нѣколко дни преди гроздобера наблюденията трѣбва да се приключватъ.

За по-успѣшно провеждане на масовата селекция е необходимо да се натоварятъ наличнитѣ агрономически сили да устроятъ курсове и беседи.

Желателно е въпросътъ за селекцията въ лозарството да се подеме и да се постави на здрава основа за широката лозарска практика.

Българскитѣ лозари практически могатъ да навлѣзатъ въ разрешението на тази важна задача, като заведатъ системни наблюдения, особено върху лозя, които се използватъ за присадници.

Площта на лозята може и трѣбва да се намали за виненитѣ сортове, обаче, доходността на единици площъ съ всички сръдства трѣбва да се повиши.

Тази цель може да се постигне съ провеждане на една масова селекция на лозитѣ по отрицателнитѣ имъ качества.

Индивидуалната селекция е работа за лозарскитѣ опитни институти и за специално подготвени лица.

Селекцията, въобще, проведена и следвана правилно, може да увеличи съ милиони приходитѣ отъ българското лозарство.

Пепиниерството ни, за да може да дава само селекционирани посадочен материалъ, трѣбва да се регламентира. То не може да бѣде занятие на неподготвени, полуграмотни, случайни производители, а трѣбва часъ по-скоро да стане привилегия на питомцитѣ на земеделскитѣ ни училища и на преминали презъ специаленъ майсторски изпитъ лица.

Обстоятелството, че проникнахме съ нашитѣ грозда дори въ далечнитѣ Скандинавски държави, не трѣбва да се убива у насъ стремежа къмъ по-голѣмо съвършенство.

Нека се знае, че предъ българското лозарство стоятъ още редица голѣми задачи не разрешени. Най-голѣмата отъ тѣхъ е селекционното дѣло.

Обр. № 1.

Общи сведения за лозята, върху които се провежда индивидуална селекция.

1. Область, районъ, точенъ адресъ .....
2. № № на участъцитѣ и мѣстность .....
3. Сортъ .....
4. Година на посаждането .....
5. Пространство .....
6. Състояние на лозитѣ при посаждането .....
7. Отъ къде е взетъ посадочния материалъ .....
8. Разстояние на лозитѣ .....
9. % на прихващане .....
10. Характеристика на почвата .....
11. Загрибватъ ли се лозята презъ зимата .....
12. Съ колове или телена конструкция .....
13. До колко се изпълняватъ агрикултурни мѣрки и тѣхната навременность .....
14. Торено ли е и съ какво .....
15. Формировката на лозитѣ .....
16. Височина на подрѣзката .....
17. Плодородието на даденото лозе за последната година .....
18. Какъ се използва лозето .....
19. Какъ още може да се използва плода .....
20. Недостатѣци на сорта и лозето .....
21. Предимства на сорта и участъка .....
22. Забелѣзано ли е да има вариации .....
23. % на примѣситѣ отъ други сортове .....
24. Допълнения .....
25. Забележка .....

Обр. № 2.

Индивидуално описание на лозитѣ въ селекционния участѣкъ.

1. № № по редъ.	15. Повреди и заболявания.
2. № № на реда.	16. Механически съставъ на гроздето и зърната.
3. № № на лозата.	17. Характеристика:
4. Поддръзка.	18. На пжпклтѣ.
5. Брой на лѣтораститѣ.	19. На лѣтораста.
6. Развиване на реситѣ. Фенологически наблюдения.	20. На листовѣ.
7. Цвѣтене.	21. На съцвѣтия.
8. Узрѣване.	22. На цвѣтове.
9. Кога опадватъ листата.	23. На гроздето.
10. Изресяване на цвѣта и плода.	24. На зърната.
12. Количество на плода.	25. На семената.
13. Захарность.	26. Допълнения.
14. Киселинность.	27. Забележка.

Съхранение на гроздето въ прѣсно състояние.

Запазване на десертното грозде въ прѣсно състояние представлява голѣмъ интересъ за нашитѣ лозари. Много отдавна този въпросъ е билъ предметъ на изучаване за нашитѣ специалисти. За съхранение на гроздето сж предлагани най-различни формули и патенти. Известно е на всички презъ последнитѣ години, колко много се писа въ вестници и списания за нѣкакви си унгарски, италиански и пр. специалисти, които гарантирали едно много просто, евтино и трайно запазване на гроздето въ прѣсно състояние и то за дълго време. Увлѣченията въ това направление стигнаха до тамъ, че просто се забрави биологията и характера на гроздовия плодъ и причинитѣ за неговото разваляне. По този начинъ се намѣсиха тайни и културни сили, специалитети и препарати и пр. секрети за разширението на една задача отдавна известна и редовно практикувана въ чужбина. По такъвъ начинъ се само отвличаше вниманието на лозари и лозарски организации, губеше се време и срѣдства.

Запазване на десертното грозде въ прѣсно състояние за дълго време отдавна се практикува въ Франция и др. напреднали лозарски страни. Ето защо необходимо е да се използва опита, който иматъ въ това отношение другитѣ страни и народи.

Причини за разваляне на гроздето.

Причинитѣ на които се дължи развалянето на гроздето, при неговото съхранение, се раздѣлятъ на две групи:

1. Външни причини, които се дължатъ на механически повреди, вредни външни влияния отъ най-различно естество

студъ, влага, слънчевъ пригоръ и пр. Болести и неприятели, които причиняватъ загниване и повреждане на гроздовия плодъ. чепката и пр. Въ това число влиза, пероноспората, бълото гниене, уидиумъ, гроздовия молецъ, оситѣ, мравкитѣ и пр. насѣкоми.

2. Освенъ тѣзи чисто външни причини, които причиняватъ разваляне на гроздето, има други такива вътрешни причини, които се криятъ въ характера и естеството на самия плодъ. Следъ откъсването отъ лозата гроздето продължава да живѣе, диша, изразходва захаръ. Този процесъ на животъ следъ откъсването на плодоветѣ изобщо и частно при гроздето е известенъ подъ името отолиза или отофагия (самоизяждане на плодоветѣ). Така, че ако ние отстранимъ всички външни причини, които евентуално биха причинили повреждане на гроздето, то сжщото следъ известно време, макаръ и здраво запазено ще бжде безвкусно и негодно за консумация, което се дължи на тѣзи чисто вътрешни отолитични процеси. Ето защо за едно правилно и сигурно запазване на гроздето е необходимо сжщо да се предпази еднакво добре отъ външнитѣ и вътрешни причини на неговото развитие. Отъ изучаванията, които сж правени въ това отношение е установено, че при низка температура отолитичнитѣ процеси се намаляватъ до минимумъ и загубитѣ отъ дишането нѣма да бждатъ чувствителни. Общо взето низката температура намалява всички жизнени процеси въ плода и гроздето, а сжщо така и вънъ отъ него, развитието на плѣсень и вредни зародиши е ограниченъ. По този начинъ низката температура създава условия за най-добро запазване на гроздето въ прѣсно състояние и за дълго време.

Отъ опити е установено, че въ зависимостъ отъ сорта на гроздето (съ едри или дребни зърна и пр.), запазено при температура отъ 15 гр. С. и за единъ месецъ време, гроздето губи срѣдно отъ 1—1.5% отъ захарното си съдържание. Така, че ако едно десертно грозде се запази дълго време 4—6 месеца при една висока и промѣнлива температура отъ 15—18 градуса, то рискува да изгуби отъ 4—6% отъ своето захарно съдържание и да стане праздно и безвкусно. Освенъ това при висока температура гроздето диша и отдѣля вжглороденъ двуокисъ, който улеснява изпаряването на вода и гроздето бързо се спарушва и увѣхва. Ето защо, запазването на гроздето трѣбва да става въ хладилни помѣщения и при низка температура. Въ този случай загубитѣ отъ отолизата ще бждатъ най-малки, гроздето ще си запази своя естественъ вкусъ и захарностъ.

Тѣзи биологични процеси при съхранение на гроздето могатъ да добиятъ и другъ характеръ и да иматъ други послѣдствия. Така още Пастиоръ е установилъ, че като резултатъ на живота безъ въздухъ се появява спиртната ферментация, която е процесъ на вътрешно (междуклетъчно

дишане), като резултатъ на което се разлага захарта и се образува спиртъ и въглероденъ двуокисъ. Естествено, че въ откжнатото грозде клетките сж живи, пълни съ протоплазма и диастази, които продължаватъ да си работятъ точно така, както и преди откжсването на гроздето. Ако по една или друга причина, откжнатото грозде бжде лишено отъ въздухъ, то се задушава и този процесъ на вътрешно дишане се развива много енергично и може да стане причина за повреждане вкуса на гроздето.

Причините за едно междуклетъчно дишане могатъ да бждатъ различни. Напримѣръ гроздето да се постави въ чебрета съ плътно прилепени джги презъ което не може да става достъпъ и обмѣна на газовете. Да излѣтява отдѣления предишенъ въглероденъ двуокисъ и да приижда отъ вънъ богатъ на кислородъ чистъ въздухъ. Дишането на гроздето става презъ ципата му, която е порозна и позволява обмѣната на газовете. Ако по една или друга причина ципата бжде убита или умъртвена, било отъ студъ и замръзване, слънчевъ прегоръ и др. причини, то дишането на гроздето не става правилно, то се задушава и добива вкусъ на варено. Имайки предъ видъ това при съхранението на гроздето ще трѣбва да се подържа низка температура, но да не пада подъ нулата, особено трѣбва да се пази да не замръзне сжщото, въ който случай ще се повреди и почернѣе напълно. Амбалажа трѣбва да бжде отъ естество да позволява обмѣната на газовете. Колкото е по-висока температурата на съхранението, толкова по-голяма нужда има гроздето отъ въздухъ и провѣтряване.

Начини за съхраняване на гроздето.

Запазването на гроздето се извършва по два начина: съ суха и свѣжа чепка. Първия начинъ се практикува по често и въ по-голямъ размѣръ, защото е по-евтино. По този начинъ гроздето се запазва обикновено за по-късъ периодъ време 30—40 дена. При запазването на гроздето съ суха чепка, сжщо се нарежда въ специални за целта чебрета (Испания, Калифорния, Алжиръ и пр) или въ обикновенни експортни щайги. Важно е гроздето за съхранение да бжде добре подбрано, грижливо манипулирано и предварително хубаво почистено. Нѣщо повече, гроздето, което ще се запазва за дълго време въ хранилище или хладиленъ депозитъ, трѣбва да бжде грижливо отгледано още на самото лозе. Известно е, че слънчевите лжчи, особено при силните лѣтни горещини могатъ да причинятъ пригоръ на гроздовите зърна. Силните слънчеви лжчи убиватъ епидермалните клетки на гроздовото зърно и сжщото добива червенъ, изгоренъ видъ. Тѣзи точно пригорѣли и умъртвени тъкани най-лесно загиватъ и почватъ да се разлагатъ. Затова тамъ, гдето се практикува редовно и въ голѣмъ размѣръ запаз-

ване на гроздето, било съ свѣжа или суха чепка, необходимо е още презъ лѣтото, при отглеждането на лозата, да се взематъ мѣрки за едно предварително и специално подготвяне на гроздето за съхранение. За целта гроздетѣ се хубаво проредяватъ и почистватъ още презъ лѣтото. Грижливо се запазватъ отъ болести и неприятели и къмъ края на м. юлий и августъ е хубаво да се поставятъ специални книжни пликосе, които предпазватъ гроздето отъ прѣкото действие на силнитѣ слънчеви лъчи и отъ други случайни повреди (насекоми, оси, вѣтъръ и пр.). Когато нѣмаме така специално подготвено грозде за съхранение, то е нужно при гроздобера да избираме грозда, които сж напълно здрави, запазени отъ болести, да нѣматъ рани отъ молецъ и пр. и каквито и да било други повреди по чепките и зърната. Да нѣма пригоръ и най-грижливо да става пренасянето на гроздето отъ лозето до мѣстото на съхранението. Зърна, които иматъ слънчевъ пригоръ много лесно се повреждатъ и развалятъ презъ време на съхранението. Гроздето се предварително грижливо почиства и следъ това нарежда въ специални сѣдове, чебреца или обикновенни щайги, въ които предварително се поставя амбалажна хартия. Въ нѣкои страни гроздето се нарежда въ коркови или дървени стѣрготини. Предварително стѣрготинитѣ се изсушаватъ въ специални печи съ целъ да се обезвредятъ и отстранятъ лошитѣ мизми. Кждето нѣма печи хубаво е стѣрготинитѣ да се изложатъ последователно нѣколко дена подъ редъ на действието на силното лѣтно слънце, като се често лопатиратъ и прехвъргатъ.

Отъ нашия опитъ се установи, че ползата отъ стѣрготинитѣ не е много голѣма и че въ много случаи тѣ придаватъ специфиченъ лошъ дѣхъ на съхраняваното грозде. Затова не е нужно да си служимъ и съ тѣхъ. Стѣрготинитѣ, особено корковитѣ, иматъ по-голѣмо значение при транспорта на запазеното грозде, като го запазватъ отъ натъртване и повреждане при пренасянето до консумативнитѣ центрове. Гроздето, предназначено за съхранение въ хладилни депозити, трѣбва да се бере хубаво узрѣло и въ хубаво слънчево време. Въ мъгливо и дъждовно време, грозде за съхранение не бива да се бере.

Почистеното и нареденото грозде, съ или безъ стѣрготини, се поставя най-напредъ въ предхладилна стая (аванъ шамбъръ) при една температура отъ 10—12 град. целзиеви и тамъ престоява отъ 24—48 часа, а следъ това се внася въ самото хладилно помѣщение, при една температура до 6 гр. целзиеви. При тази температура гроздето престоява 3—4 дена, а следъ това сжщата се понижава на 2—4 гр. целз., при която температура стои 2—3 дена. Следъ това температурата се понижава отъ 0—2 град и така се поддържа до края на съхранението. Отъ начало първитѣ шестъ дена е важно гроздето да се провѣтрява най-малко два пѣти на 24

часа. Въ първите дни гроздето е още свѣжо и изпарява много влага. Затова при нужда ще се постави негасена варь или влажността ще се регулира съ фригорифера. Влагата въ помещението ще се поддържа отъ 80—85. При това съхранение на гроздето чепката се запазва свѣжа и зелена отъ 30—40 дена въ зависимост отъ сорта на троздето. При нашия опитъ сорта Бѣлъ оливиетъ се указва по издръжливъ отъ Афузъ Али, но Афузъ Али е по издръжливъ и отъ сорта Кехлибаръ и Италия. Загубитъ въ фира и шкартъ при нашия опитъ се движатъ отъ 6—8% за 30 дена. Нужно е да подчертаемъ, че при първия периодъ на съхранение фирата е най-голѣма. Следъ това сжщата намалява. Когато се спазватъ всички условия за едно идеално съхранение на гроздето съ суха чепка то сжщото може да се запазва свѣжо и въ естественъ видъ повече отъ 50—60 дена. При нашия опитъ гроздето не бѣше специално отгледано за хранилище, а само грижливо подбрано. Лѣтото презъ 1935 год бѣше много сухо и горещо, затова въпрѣки грижливия подборъ, имаше доста повредено грозде отъ слънчевъ пригоръ при все това, то се запази въ много добро състояние въ течение на 60 дена. (Следва).

ИЗЪ ПРАКТИКАТА И НОВОСТИ.

П. Н. Антоновъ.

Подобрение качествата на бордолезовия разтворъ.

Ефикасността отъ пръскането на лозитѣ, съ цель предпазването имъ отъ пероноспората, е въ зависимост и отъ обстоятелствата дали разтвора е засъхналъ въ видъ на множество дребни капчици. За постигане на това отъ голѣмо значение обстоятелство е:

1) Използуването на пръскачи съ силно налѣгане, при които изпръскваната течность излиза отъ разпръсквача на съвсемъ ситни, като мъгла капчици.

2. Когато лицето, което пръска стои на известно разстояние (около 80 см.) отъ пръсканата лоза.

3. Когато струята не се задържа на едно мѣсто, а се мѣсти рѣвномернo и пръскането на известно мѣсто се прекрати преди стичането на течността по листата и.

4. *Прибавката на вещества, които увеличаватъ лепливостта на разтвора.*

Употрѣбата на лепливи вещества прѣчи на капчицитѣ да се сливатъ въ по-голѣми капки и да се стичатъ тия капки по долнитѣ краища на листата, отъ гдето често лесно падатъ на земята.

Опити за подобрене качествата на бордолезовия разтворъ съ прибавката на лепливото вещество *меласа* се заложиха м. г. въ гр. Варна — общинския лозовъ разсадникъ и нѣкои частни лозя. Меласата бѣ отпусната отъ Кооперативната централа на лозаритѣ въ България, по чията инициатива се поставиха сравнителнитѣ опити и съ нея. За 100 литра бордолезовъ разтворъ се употреби 1 кгр. меласа. При лози, засѣгнати чувствително отъ градушката, прѣскани съ 1% бордолезовъ разтворъ, безъ прибавка на меласа, пораженията отъ болестъта бѣха явни. Прѣскането се извърши въ единъ и сѣщъ день отъ едно и сѣщо лице и при единъ и сѣщъ сортъ грозде (димятъ).

Нѣщо повече съ цель да се установи едно ефикасно срѣдство противъ сивата плесень (*Botrytis Cinerea*), предприе се къснолѣтното прѣскане на лозитѣ (на 22 августъ 1935 г.) между другитѣ срѣдства и съ 2% и 4% бордолезовъ разтворъ. На 2% бордолезовъ разтворъ се прибави и 1% меласа. Опитътъ се резултира на 21 ноемврий 1935 г. Гроздето на непрѣсканитѣ късни лози бѣше силно атакувано отъ сивата плесень. Това, което бѣ прѣскано съ 4% въпрѣки, че бѣше запазено, не можа да се използва за износъ поради замърсения си видъ, до като прѣсканото съ 2% бордолезовъ разтворъ, при прибавка 1% меласа, доби отлична цена.

Освенъ меласа за подобрене качествата на бордолезовия разтворъ се предприеха опити и съ употребата на смолистъ сапунъ. Сапунътъ се приготви по рецептата и начина указани отъ фитопатолога г. Ив. Хр. Ковачевски. За приготвянето на 10 литра смолистъ сапунъ се употреби 500 грама чамъ-сакъзъ, 150 грама сода каустикъ и 125 куб. см. слънчогледово масло. Самото приготвяне става като въ газова тенекия, поставена на огънь се налива 10 литра вода, въ която се поставя 500 грама сода каустикъ. Съ започване на вренето на водата изсипва се ситно счукания чамъ-сакъзъ и следъ разбъркване се налива 150 грама слънчогледово масло. При постоянно разбъркване, следъ 15 минути врене, сапуня е готовъ. На сѣщия се долива изврѣлата вода. Отъ този сапунъ, на 100 литра бордолезовъ разтворъ, се прибавя 2 литра, на стойность по-малка отъ 3 лева.

Прибавката на смолистъ сапунъ въ бордолезовия разтворъ имаше още по-силенъ ефектъ особено по отношение запазване на гроздето отъ сивата плесень.

Изнасяйки всичко това, остава читателитѣ на сп. „Лозарски прегледъ“ и тѣ отъ своя страна да предприематъ опити за подобрене качествата на бордолезовия разтворъ. Това особено по време буйния растежъ на лозитѣ, а най-вече следъ прецвѣтяването. Сѣщо така и презъ време на чести валежи, а сѣщо и тамъ гдето лозята се намиратъ въ низкитѣ мѣста или пѣкъ почвитѣ имъ сѣ тежки. Прѣскането при всички тия случаи съ 1% подобренъ бордолезовъ разтворъ ще бжде напълно ефикасно. Икономия голѣма на синъ камъкъ и трудъ ще се постигне.

Трѣбва, обаче, да се има предъ видъ при прибавката на мела-са, да се избѣгва прибавката на излишна варъ, за която целъ да се приготвява напълно неутраленъ бордолезовъ разтворъ. Употрѣбата пъкъ на смолистія сапунъ да се прекрати 4 седмици преди беритбата на гроздето.

Б. Р. Съгласно закона за санитарната контрола въ Германия, Ачглия, Франция и пр. е забранено следъ 10 августъ да се прѣскаатъ плодоветъ съ отровни препарати. Ето защо прѣскането на гроздето съ меласиранъ разтворъ у насъ *трѣбва да се прекрати още къмъ 15 юли*. Въ противенъ случай гроздето, прѣскано съ меласиранъ разтворъ или смолестъ сапунъ остава замърсено и създава неприятности за износителитъ.

СЪЮЗНИ И ДРУЖЕСТВЕНИ.

ИЗЛОЖЕНИЯ

отъ Българския Лозарски съюзъ — София

БЪЛГАРСКИ
ЛОЗАРСКИ СЪЮЗЪ

№ 169
9 май 1936 год.
СОФИЯ

До г. г. Министритъ

ТУКЪ.

П. Г.

Българското лозарство отъ редъ години насамъ изживява една тежка криза, която изъ день въ день се задълбочава и днесъ то е изправено предъ дилемата: „да съществува ли като такова или не“. Естеството на лозовата култура не позволява на българския лозаръ да трансформира така лесно стопанството си и да го нагоди къмъ други култури, а инвестиранія капиталъ въ лозарството е доста голѣмъ — днесъ въ лозарството и винарството сж инвестирани надъ десетъ милиарда лева народни спестявания.

Стойността на произведения продуктъ (речь е за виненитъ сортове) далечъ не достига да рентири вложения трудъ отъ семейството на лозаря-производителъ, камоли капитала, вложенъ въ лозарството и винарството.

Докато преди години лозарското население бѣ относително добре — днесъ то изживява най-тежката стопанска криза.

Нашъ дългъ, като ржководни органи, е да доведемъ до знанието Ви плачевното положение на лозаря и да молимъ интервенцията Ви за спасяването му отъ разорение и недояждане. Мизерията и глада сж най-долнитъ съветници и водятъ къмъ неподчинение, анархизъмъ и израждане.

Безъ намѣсата на държавата и безъ жертви отъ нейна страна спасение на лозаря не може да има и изходъ отъ това положение не се вижда.

Днесъ въ България се произвежда кржгло къмъ 180,000,000 литри вино. Консумацията на сжщото е сведена къмъ 120,000,000 литри. Вследствие тежката стопанска криза, която е овладяла страната ни, покупателната способност на консуматора е намалена и при благоприятни условия, идущата реколта ще бжде по-голъма отъ тазгодишната и ще ни свари съ единъ излишъкъ отъ 50—60,000,000 литри вино неконсумирано — пълнецо избитъ.

Катастрофата, която ни очаква ще бжде по-голъма отъ всѣ какви предвиждания.

Управителниятъ съветъ на Българския Лозарски сѣюзъ, изпѣзълъ отъ срѣдата на това съсловие и познаващъ добре неговото положение; въ търсене на мѣрки за спасението на лозаря, намѣри за най-радикално срѣдство за сега да се извърши следното:

1) Българската народна банка часъ по-скоро да разреши извънреденъ контингентъ за вносъ на стоки, които иматъ сигуренъ пласиментъ у насъ само срещу износъ на вино.

2. Поради това, че въ Германия се позволява да се внесатъ вина, подсилени само съ виненъ спиртъ, да се разреши на износителитѣ да закупятъ фабриченъ безакцизенъ спиртъ и го замѣнатъ за градусъ съ градусъ съ държавенъ, останалъ отъ монопола. Това се иска поради обстоятелството, че на свѣтовния пазаръ виното е много евтино, а у насъ премии за износъ на вино нѣмаме, за да могатъ износителитѣ да бждатъ конкурентно способни.

3. Виното, предназначено за износъ да се превозва по Б. Д. Желѣзниця бесплатно или при крайно низки тарифи.

4. Монополниятъ спиртъ да не се допуска въ продажба на вътрешния пазаръ, защото задрѣства пазаря на джибровата ракія, което нѣщо страшно много влошава положението на лозаря производителъ и

5. За облекчение на вътрешния пазаръ да се разреши изваряването на 20 милиона литри, негодно за прѣка консумация вино.

Горнитѣ мѣрки, които намираме като необходими за облекчение сегашното несносно положение на лозаря, молимъ да се взематъ часъ по-скоро.

Жертвитѣ, които ще направи държавата въ случая, ще се компенсиратъ съ подбрение материалното положение на лозаря и спасяване семейството му отъ израждане.

Грижитѣ, които държавата полага за спасяването на редица други отрасли отъ народното стопанство като: розоварството, оризарството, тютюнопроизводството, памукопроизводството и др. сж основателни и похвални. Наредъ съ тѣхъ, обаче, ще трѣбва да се погрижи и за българския лозаръ, чието положение днесъ е най-плачевно. Лозарьтъ е далъ и дава доказателства, че е добъръ българинъ и данъкоплатецъ. Редица години по редъ той, посрѣдствомъ данъци и акцизи, е внасялъ въ държавната хазна повече отъ това, което е трѣбвало да внася. Днесъ, обаче, той е зле и чувствува въпиюша нужда отъ помощъ.

Тази помощъ трѣбва да му се даде часъ по-скоро, защото

следъ месецъ само, ще бжде много късно и нѣма да може да се избѣгне пълната катастрофа.

Едно 800,000 население днесъ отправя молба за помощъ и жертви отъ страна на държавата.

Дайте я днесъ, за да можете я взе утре въ по-голѣмъ размѣръ отъ него. Въ противенъ случай, разоренъ и обеднялъ, лозаря ще представлява постоянна грижа и тормозъ за държавата.

Увѣрени, Господине Министре, че и Вие, еднакво съ насъ, преценявате положението на българския лозаръ и ще направите необходимото да се приложатъ горнитѣ мѣрки, отставаме

№ 146.

8 априль 1936 год.

СОФИЯ.

До Господина

Министра на финанситѣ
(Отдѣление прѣки данъци)

Господине Министре,

Тукъ.

Получи се въ Съюза ни изложение отъ Лозаро-винарската производителна кооперация „Плѣвенска гѣмза“ въ смисълъ, че Областния данъченъ началникъ въ Плѣвенъ смѣталъ, какво производителнитѣ лозаро-винарски кооперации не се освобождаватъ отъ данъкъ доходъ и данъкъ занятие, базирайки се на пунктъ 6 отъ чл. 2 на наредба-закона за данъкъ дохода и следвало на общо основание да плащатъ данъкъ доходъ и данъкъ занятие.

Ползуваме се отъ случая да доведемъ до знанието Ви, Господинъ Министре, какво текста на чл. 2, пунктъ 5 покровителствува именно производителнитѣ кооперации, когато тѣ не закупватъ, а преработватъ собственото си производство.

Създаването на производителнитѣ лозаро-винарски кооперации е продиктувано отъ желанието, да се преработи гроздето въ типово и щандартизирано производство, при намалени производствени разноси — годно за вътрешенъ и външенъ пазари.

Ние не можемъ да допуснемъ, че законодателя съ настоящата наредба-законъ е целилъ разтурянето на казанитѣ кооперации, защото освобождавайки производителя-лозаръ отъ данъкъ доходъ и патентъ, а облагайки го, когато се е коопериралъ, не съ спекулативна и комерческа цель, а за по-рационална и разумна преработка на производството си, ще даде като резултатъ — ако не разтурянето, то най малкото, спиране основаването на на нови такива кооперации, което нѣма да е отъ интересъ за народното стопанство.

Не безъ значение е и самия фактъ, че въ производителнитѣ лозаро-винарски кооперации сж обединени дребнитѣ лозари, тогава, когато едрия лозаръ си е обзавелъ собствена изба съ нуждия инвентаръ. Нима днесъ, при тази страшна за лозаря криза, когато добитото отъ продажбата, особено на гроздето за вино, не може да си покрие производственитѣ разходи, ще трѣбва да му се поднесе и този горчивъ хапъ, че той ще бжде обложенъ, ако се кооперира съ нови данъци?

Ако законодателя е намѣрилъ достатъчно оправдателни мо-

тиви да освободи производството на скотовъдни, млѣкарски, рибовъдни и др. кооперации, чието производство не е така застрашено, то толкова по силни мотиви ще се намѣрятъ за освобождаване отъ данѣкъ и патенти производителнитѣ лозаро-винарски кооперации, чието производство е така обезценено.

Българския лозаръ и безъ това плаща много данѣци, които данѣци производството му едва понася, за да може да бжде обложенъ съ още нови данѣци.

Смѣемъ да вѣрваме, Господине Министре, какво, ако това е действително разбиране не само на областния данѣченъ началникъ въ Плевенъ, но и на самото Министерство, че ще бжде коригирано като крайно несправедливо и съ едно окръжно до подведомственитѣ Ви органи наредено за несъбиране на горнитѣ данѣци.

№ 183.

14 май 1936 година
СОФИЯ.

До Господина
Министра на финанситѣ
(Отдѣление прѣвки данѣци)

Господине Министре,

Тукъ.

Съ едно изложение до Васъ отъ 8 априлъ т. г. Ви занимахме съ въпроса за облагане производителнитѣ лозаро-винарски кооперации съ данѣкъ доходъ и данѣкъ патентъ. Бѣхме увѣрени, какво въпроса ще бжде правилно разрешенъ и кооперациитѣ освободени отъ гореказанитѣ данѣци. Голѣмо ни бѣше очудването, обаче, когато отъ Почитаемото Министерство ни се съобщи, че производителнитѣ лозаро-винарски кооперации, които обработватъ гроздето, притежание на лозаритѣ-кооператори не се освобождаватъ, а се освобождаватъ ония кооперации, които обработватъ грозде, произходящо отъ лозе, собственост на кооперацията.

Нека бждемъ извинени, Г-нѣ Министре, но ние смѣемъ да вѣрваме, че въпроса не е така добре изясненъ на Почитаемото Министерство и съ този начинъ на разбиране нѣщата се пакости страшно много на едно начинание, което днесъ повече отъ всѣки другъ пътъ има нужда отъ подкрепа — има нужда отъ засилване.

Съ измѣнение и допълнение наредбата-законъ за данѣка, публикуванъ въ Д. В. брой 82 отъ 16 априлъ т. г. въ § 1 се добавятъ за освобождение: „скотовъднитѣ, млѣкарскитѣ и горовладѣлскитѣ кооперативни сдружения, когато обработватъ или преработватъ и продаватъ само собствени на членоветѣ имъ произведения.“

За насъ е необяснимо, защо производителнитѣ кооперации не сж поставени на еднаква нога и не се третиратъ подъ еднакъвъ знаменателъ.

Мотивировката и твърденията на нѣкои срѣди, какво скотовъднитѣ, млѣкарскитѣ и горовладѣлскитѣ кооперативи сж още млади и нестабилизирани, тогазъ, когато производителнитѣ лозаро-винарски сж по-стари и стабилизирани, е колкото неоснователно, толковазъ и погрѣшно.

На горното твърдение ние противопоставяме следнитѣ аргументи:

а) Повечето отъ лозаро-винарскитѣ производителни кооперации сѣ новоначинающи — бедни и безъ всѣкакви резерви.

б) Производството на лозаро-винарскитѣ производителни кооперации — виното — е продуктъ, чиято цена е сведена до обезценяване и пласмента му е почти невъзможенъ. Почти на всякитѣ кооперативи виното стои непродадено и лозаря-кооператоръ изживѣва страшна криза.

в) Пазаря, както на скотовѣднитѣ, така и на млѣкарскитѣ кооперации е осигуренъ и пласмента гарантиранъ.

г) Както скотовѣднитѣ, млѣкарскитѣ и горовладѣлскитѣ, така и производителнитѣ лозаро-винарски кооперации *преработватъ материалитѣ, притежание на членовѣтѣ кооператори, а не на самитѣ кооперации.*

д) Въ производителнитѣ лозаро-винарски кооперации членуватъ дребнитѣ лозари. Крайно несправедливо е тогазъ, когато освобождава едрия лозарь-некооператоръ, да обложишъ дребния беденъ лозарь и то само защото се е коопериралъ.

Горното като Ви съобщаваме, увѣрени сме, Господине Министре, че ще коригирате тази несправедливостъ и съ правилното разрешение ще успокоите наболѣлата душа на бедния кооператоръ-лозарь.

№ 175.

14 май 1936 година

СОФИЯ.

До Господина

Министра на финанситѣ

Тукъ.

Господинъ Министре,

Съгласно наредбитѣ Ви, като краенъ срокъ за изплащане акциза на ракиитѣ е 30 юний. Предвидъ на това, обаче, че ракиитѣ стоятъ непродадени и липсата на срѣдства за обработка и поддръжка на лозята отъ друга страна плащането на акциза отъ лозара-производител е невъзможно.

Тежката винарска криза, която преживѣва българския лозарь го зестрашава. Липсата на пазаръ за продажбата на вино, сведе продажната му цена подъ костуемата (1'50 до 3'50 лв. литъра), а монополния спиртъ задрѣсти пазара на джибровата ракия и днесъ нѣма почти никакви продажби на ракии. Докато въ миналото ракията бѣ по-цененъ продуктъ за лозара, днесъ тя представлява тежко бreme.

Ето защо, молимъ нареждането Ви, г-не Министре, да се премахне срока за изплащане акциза на ракиитѣ, а се нареди изплащането на акциза да става, както при виното — при продажбата ѝ.

Увѣрени, че правилно ще схванете тежкото положение на лозара и му се притечете въ помощъ, оставаме

Съ почитание:

БЪЛГАРСКИ ЛОЗАРСКИ СЪЮЗЪ.

Секретарь: *Ив. Лѣвичаровъ.*

Председателъ: *Ив. Бързаконъ.*

Лозарско д-во „Афузъ“
с. Брѣстовица

До Българския лозарски съюзъ
София.

Господа,

Отъ името на цѣлото лозарско население въ с. Брѣстовица идемъ да Ви поздравимъ, за изнесеното събрание отъ секретаря на Съюза г. Ив. Лѣвичаровъ и благодаримъ на съюза за добре изнесеното събрание, което остави отлични впечатления.

Смѣтаме, че пжтя за пробуждане съзнанието на населението е налучканъ и желаемъ да го следвате, което вѣрваме ще даде отлични резултати за защита интереситѣ на лозаритѣ.

Желаемъ по често да се явявате между населението, за да го освѣтлявате по голѣмитѣ лозарски въпроси.

Председ. Юрд. Пауновъ

Секр. П. Х. Павловъ.

РЕЗОЛЮЦИЯ

Лозаритѣ въ с. Сухиндолъ, Севлиевска околия, свикани по инициативата на мѣстното лозаро-винарско дружество на общо лозарско събрание въ салона на читалището на 28 априлъ н. г., разгледаха положението на лозаритѣ въ България въ свръзка съ тежката лозарска криза и, следъ като констатираха:

1. Че българския лозаръ преживява страшна и небивала никога и никжде криза — той не само осиромашъ, а отдавна прескочи прага на опропастването. Нѣма съсловие въ странатаazole отъ него.

2. Че липсата на пазаръ за виното и падането на цената му подъ производственитѣ разноси, го поставиха въ невъзможностъ да преживява и да изпълнява гражданскитѣ си и родителски задължения и да обработва лозята си, въ които е вложилъ всичкото си материално и духовно състояние. При пълни изби съ вино и ракия той гладува, намира се въ невъзможностъ да обработва стопанството си и трѣпне предъ страшната перспектива за утрешния день, а въ това време бирницитѣ непрекъснато хлопатъ по портитѣ и разплакватъ женитѣ и децата имъ.

3. Че държавата, която простре покровителствената си майчинска ржка надъ всички други съсловия и производства, за лозаритѣ нищо не направи, напротивъ, увеличи и безъ това тежкитѣ имъ и до голѣма степенъ несправедливи облози.

4. Че безъ ефикасна помощъ отъ страна на държавата, ние лозаритѣ немедлено пропадаме, а тя може и е длъжна да ни даде такава помощъ,

РЕШИХМЕ:

1. Искаме държавата да се притече на помощъ и на насъ лозаритѣ съ:

а) Да се спре събирането на данѣцитѣ отъ лозаритѣ до извършване продажба на производството имъ: да се премахне акциза на виното и се намали този на джибритѣ до размѣръ 30 ст. на кгр. заедно съ общинския налогъ.

б) Да се отпусне на лозаритѣ веднага варантенъ заемъ отъ Б. З. К. банка срещу виното и ракията въ избитѣ имъ за до-ставяне на снѣ камѣкъ и обработка на лозята.

в) Да се освободи пазаря за плодoвата ракия и спирта.

г) Държавата да откупи за своя смѣтка поне 20—30 милиона литри отъ наличнитѣ на България доброкачествени вина, които сплхватъ не, а убизитѣ пазаря на виното.

д) Да се направи всичко възможно, щото да се създаде пазаръ за нашитѣ вина въ чужбина, безъ какъвто сществуването на българското лозарство е вече невъзможно.

е) Искане възстановяването на държавния монополъ върху спирта и ракията.

2. Едногласно извикваме предъ всички държавни мѣста и лица: елате вижте окаяното ни положение и ни дайте зависящата отъ Васъ помощъ.

3. Настоящата резолюция да се изпрати: до Негово Величество Царя — най-голѣмия лозаръ въ България и почетенъ председателъ на съюзенитѣ български лозари; до г. г. Министъръ-председателя, Министра на земедѣлието и държавнитѣ имоти, Министра на финанситѣ, Министра на търговията; до Б. З. К. банка, Българския лозарски съюзъ и списание „Лозарски прегледъ“.

РЕЗОЛЮЦИЯ

на Перушенското лозарско дружество „Памидъ“ — с. Перушица, Пловдивска околия, взета на събранието, състояло се на 11 май 1936 година въ с. Перушица.

Предвидъ голѣмата криза, която притиска днесъ българския лозаръ и актуелнитѣ въпроси, които чакатъ разрешение, се събрахме всички лозари отъ Перушица и, следъ като обмислихме положението, въ което се намираме, взехме единодушно при общо одобрение следното

РЕШЕНИЕ:

1. Искане отъ правителството да нареди частъ по-скоро износъ на вино, като премахне всички прѣчки сплваци изнасянето му.

2. Лозаро-винарскитѣ производителни кооперации да се третираатъ както млѣкарскитѣ, скотовѣднитѣ и горовладѣлскитѣ кооперации, като бждатъ освободени отъ данѣкъ дохода и данѣкъ патентъ.

3. Да се уреди за въ бждаще щото безмитната поцинкована тель, нужна за лозаритѣ да се внася на време, а не както до сега.

4. Българската народна банка да даде 100% клирингъ за износа на грозде, защото сега взетата мѣрка ще се отрази зле и затрудни положението на лозаря.

5. Да се разреши свободна продажба на винения оцетъ отъ лозаря-производителъ безъ допълнителенъ акцизъ и безъ опредѣленъ киселиненъ градусъ.

6. Да се разреши на всѣки лозаръ-производителъ за домашна консумация най-малко по 500 литри вино безъ акцизъ.

7. Подържаме конгресната резолюция и настояваме за нейното изпълнение.

8. Държавата да улесни ученитѣ да изнамѣрятъ отъ шартирания тютюнъ препаратъ, за да ни улесни въ борбата съ гроздовия молецъ, който ежегодно нанася голѣми щети.

Акцизенъ прегледъ.

1. Продажба на вина и ракии на разность

По силата на чл. чл. 106 и 107 отъ Закона за акцизитѣ и пр. лозаритѣ могатъ да продаватъ безъ патентъ на едро и на разность спиртнитѣ питиета, добити отъ собственитѣ имъ лозя, както и онѣзи питиета, които сж произвели отъ прекупено грозде, добавяно къмъ собственото отъ техническа нужда (да допълнятъ последния си линъ или сждъ или да поправятъ качеството на реколтата си). За всѣка такава покупка на грозде, производителя трѣбва предварително да съобщи на мѣстната акцизна власть, а гдето нѣма такава — на общинската. Добавяно грозде къмъ собственото по технически нужди не може да надминава 10⁰/₀ отъ цѣлото количество собствено грозде на производителя. Поради това, ония производители, които сж прекупили и прибавили къмъ своето грозде по-голѣмо количество отъ 10⁰/₀, както и ония, които сж закупили макаръ и подъ 10⁰/₀ грозде, но не сж съобшили на съответната власть, не могатъ да се ползватъ съ безплатно продаване добититѣ вино и ракия.

Лозаритѣ, които извършватъ продажби на едро и на разность, трѣбва да бждатъ снабдени съ удостоверение обр. 8. Продажбата на разность става следъ разрешение отъ съответната акцизна (или общинска) власть, като лозаря подава бележка обр. 5, въ която между другото отбелѣзва и мѣстото, гдето ще извършва продажбата. На основание тази бележка той се снабдява съ преносително свидетелство, за издаването на което се прави бележка въ удостоверението обр. 8. Продажбата на разность е само на едро. За всѣко продадено количество вино или ракия, лозаря подава бележка обр. 5, до общината, въ чийто районъ е станала продажбата. Общинската власть пкъ издава на купувача преносително свидетелство обр. 2 и прави бележка на гърба на удостоверението обр. 8, което продавача-лозаръ трѣбва да носи съ себе си. Такива продажби могатъ да извършватъ лозаритѣ на чието име е удостоверението обр. 8, но не и трети лица.

Този въпросъ е интересенъ, защото при нужда лозаритѣ едва ли биха намѣрили нѣкъде указания по него.

2. Винения оцетъ.

Другъ въпросъ, който интересува лозаритѣ е този за вкиснатитѣ вина, които биха могли да послужатъ само за производство на оцетъ. Тия вина могатъ да бждатъ продадени на оцетнитѣ фабрики по общия редъ за продажба на вино. Тѣ обаче, могатъ превърнати и на оцетъ отъ самия лозаръ било за негови нужди или за продажба. При продажбата на такъвъ оцетъ, ло-

заря го декларира писмено предъ акцизната (данъчната) властъ, която измърва количеството му, взема двойни проби за анализа и следъ като се установи, че действително това е вкиснато вино, а не фабриченъ оцетъ, или такъвъ приготвенъ отъ забранени материали, разрешава консумацията и продажбата му, като задължава лозаря да заплати по 30 ст. акцизъ на литъръ. Този оцетъ се продава само въ домътъ на лозаря и то направо на консуматора. Същия не може да се продава на разностъ, нито пъкъ въ магазини. Ако лозаря, който има вкиснато вино е същевременно и пиетепродавецъ, може да продаде това вино наведнъжъ на едро, и то на оцетнитъ фабрики, като вкиснатото вино се анализира и декларира по горния редъ, безъ обаче за него да се заплаща акциза отъ 30 ст., тъй като този акцизъ се събира при износа на оцета отъ оцетната фабрика. X.

Положението на пазаря.

Чужбина.

Навсѣкжде лозята сж прекарали зимата добре. Само последнитъ студове къмъ срѣдата на м. априль сж нанесли доста вреди въ Франция, а сланитъ въ Алжиря. Ресата не е достатъчна и по всичко изглежда, че новата реколта въ западна Европа ще бжде по слаба отъ миналата година.

Австрия. Зимнитъ студове и пролѣтнитъ слани не сж причинили никакви повреди. Само една опасностъ има още отъ студеното време, което започва въ началото на м. юний, когато цвѣти лозата и което често причинява намаление на реколтата Гроздовия молецъ се е появилъ. Пазаря на вината е спокоенъ.

Унгария. Лозята сж въ отлично състояние. Ако до края на вегетацията не се явятъ повреди, реколтата обещава да бжде отлична. Пазаря за сега спокоенъ. Предлагания има доста, но едрата търговия не е разположена да купува, макаръ че въ реномиранитъ лозарски райони запаситъ не сж голѣми. Ценитъ на вината не могатъ да отбележатъ покачване.

Чехославия. Лозята сж въ добро състояние. Пазаря е спокоенъ, но повечето отъ вината сж закупени, така че едно спадане на ценитъ е невъзможно, дори споредъ консумацията се очаква едно покачване.

Югославия. Вследствие на доброто състояние на лозята пазаря на вината е съвършено спрѣлъ. Търговцитъ при това положение се въздържатъ да купуватъ, защото при една добра реколта, тѣ биха рискували да загубятъ, както днесъ съ постоянното спадане на ценитъ.

Ромъния. Въ нѣкои райони на страната студоветъ причиниха повреди и забавиха доста развитието на лозата. Реколтата се показва не така добре. Търговията е извънредно спрѣла.

Германия Има едно въздържане на пазаря, тъй като консумацията е намалена презъ този периодъ. Всичко днесъ е съсрѣдоточено около развитието на лозитъ, отъ което ще може по-ясно да се опредѣли бждащата реколта.

Италия. Развитието на лозята е много добро и се очаква добра реколта. Голѣмитъ запаси отъ вино отегчаватъ положението на пазаря, вследствие на което има едно спадане на ценитъ.

Франция. Пролѣтнитъ студове сж причинили въ северозападна Франция голѣми повреди. Въ другитъ части на страната загубитъ сж по-слаби, но сж засега голѣми пространства. Пероноспората се е появила и създава страхъ, тъй като времето е благоприятно за нейното развитие. Пуснаха се на пазаря нови количества вина, но цената остава твърда — 8 фр. франка за хектолитъръ.

Испания. Вследствие на низките цени става износъ за Мексико и Германия, като последствие има едно слабо покачване на ценитѣ.

Алжирия. Сланитѣ причиниха слаби повреди. Времето е влажно и има голѣма опасностъ отъ перонспората. Пазаря показва твърди цени по 7⁵⁰ фр франка за хектолитъръ.

България.

Лозята се развиватъ добре и обещаватъ една добра реколта. Перонспората се появи тази година доста рано поради честитѣ дъждове. За първи пжтъ бѣха забелѣзани петна на 11 май, следъ нѣколко дни и конидиофори, къмъ 20 май петна можеха да се намѣрятъ въ много лозя, особено следъ падналия дъждъ на 21 май.

Поради голѣмата ограниченостъ на първитѣ петна, опасността отъ перонспората за сега не е тъй голѣма, но лозята, които не се напрѣскаатъ до края на май сж изложени на разсипване.

На 19 май т. г. въ много райони е паднала слана, която е нанесла 20—50% повреди.

Цвѣтенето на лозитѣ започна на 15.V, а това дава основание да виждаме едно рано развитие на лозата, която обикновено започва да цвѣти въ началото на юний. Понеже времето е топло, сигурни сме съ една добра реколта.

Пазаря на вината е много слабъ, при все че вината се предлагатъ на извънредно низки цени — много по-низки отъ производственитѣ разноски. Въ селата около Павликени сж продадени вина по 1⁵⁰ до 2 лв. литѣра. Положението е много тежко за лозаря. Производственитѣ разноски на виното, безъ да се включи цената на гроздето сж около 1 левъ, като се плати и акциза остава само 30 ст. за кгр. грозде.

Ония, които говорятъ за нормализиране на положението не взематъ никакви мѣрки, а то става късно. Чудно е, че масата лозари още не сж оставили лозята си на произвола на съдбата, но ако не се взематъ мѣрки, лозаритѣ ще се откажатъ да обработватъ лозята си, защото картината на положението е страшна. Голѣмата нужда отъ пари е която прави да се продава виното на такава безценица, когато бозата е двойно по-скъпа отъ виното.

Ив. Д.

ХРОНИКА.

Ив. П. Бързаковъ

Председателъ на Лозарския сѣюзъ

Искрено благодаря Вамъ и на членоветѣ на Сѣюза за изпратенитѣ честитки и пожелания по случай именния ми день.

ЦАРЬТЪ.

Дворца. Негово Величество Царь Борисъ III

По случай Височайшия Именъ день на Ваше Величество, Българския лозарски сѣюзъ поднася на Любимия си **Почетенъ председателъ** сърдечна честитка и искрени пожелания за здраве и щастливо царуване за много години залогъ за преуспѣване на народното ни стопанство и благоденствие на отечеството.

Председателъ лозарския сѣюзъ, **Ив. П. Бързаковъ.**

Сръдневропейскиятъ винарски конгресъ ще се състои презъ времето отъ 2 до 5 септемврий, т. г., въ гр. Виена. Поканена е България да участва съ свои представители, които ще бждатъ и докладчици. Отъ наша страна ще взематъ участие: г-нъ проф. Недѣлчевъ, като докладчикъ по въпроса „Реглементация на виненото производство въ България“, г-нъ Ив. Георгиевъ „Валоризиране на излишъцитѣ“ и г-нъ Д. Кушевъ — „Лозарско законодателство въ България. Желателно е този конгресъ да бжде посетенъ отъ повече лица отъ България.

Секретаря на Съюза Иванъ Лѣвичаровъ е обходилъ селата Бръстовица и Перушица, като на 9 май е устроилъ събрание въ Бръстовица, а на 11 с. м. въ Перушица. И дветъ събрания сж били добре посетени, предъ които секретаря е направилъ обстоенъ докладъ за дейността на Постоянното присѣствие и становището на последното по голѣмитъ въпроси вълнуващи лозара, като ги е поставилъ на преценка отъ самитъ лозари.

Следъ доклада на Секретаря сж се изказали самитъ лозари, които сж одобрили отчета и сж благодарили за посещението, като сж пожелали за въ бъдаше да бждатъ пакъ спогождани.

Въ западно Словашко е образувана една централна винарска кооперация за общи покупки и преработки. Като членове участвуватъ всички словашки лозарски съюзи на областта, сжщо и централната кооперация въ Братислава. Подобни винарски кооперации има въ Моравско, източно Словашко и подкарпатска Русия.

Продължението на статията (кн, 3 и 4) „Международната винарна търговия и България“ по технически причини не се помѣсти въ настоящата книжка 5, а ще се помѣсти въ кн. 6, която ще излѣзе въ края на м. юний.

Една навременна мѣрка.

БЪЛГАРСКА

ОКРЖЖНО.

ЗЕМЛЕДѢЛ. и КООП. БАНКА

Отд. Кредитно-стопанско

Кредитна служба

№ 120

14 май 1936 год.

София.

До клоноветъ на Българската
земледѣлска и кооперативна банка.

Господа,

Съ огледъ да се подпомогнатъ лозаритъ въ страната съ необходимитъ срѣдства за набавяне на синъ камъкъ и за покриване частъ отъ разходитъ по обработка на лозята, одобряваме да бждатъ кредитирани съ специални заеми, на общо основание.

Размѣртъ на заемитъ да се опредѣля отъ клоноветъ, съобразно нуждитъ на заемоискателитъ, максимумъ до петъ хиляди лева и съ срокъ за погасяване на дълга най-много до 6 месеца.

Заемитъ да се отпускатъ срещу варантъ само на доброкачествени вина, реколтата 1935 година, поставени въ здрави бѣчви и съхранявани въ подходящи изби, при гаранцията на единъ или двама имотни поржчители.

Заемоискатели, които сж продали вината си отъ реколта 1935 година сжщо да се подпомогнатъ, при нужда, съ специални заеми, но при представяне на такива поржчители, които да обезпечаватъ напълно събирането на отпуснатитъ заеми.

Ония заемоискатели, които дължатъ голѣми суми за акцизъ и други данъци и иматъ неуредени задължения къмъ банката, или пъкъ върху имотитъ имъ е наложена възбрана по облекчителни дѣла, можете сжщо да подпомогнете съ заеми, при добра ваша преценка и то при гаранцията на двама имотни поржчители, само за набавяне на синъ камъкъ. На такива заемоискатели да се препоръчва да съкратятъ по възможностъ до минимумъ разходитъ по обработване на лозята си, като се взаимно подпомагатъ съ работна ржка.

Съ получаването на настоящето дайте му гласностъ между лозаритъ въ района ви и пристѣпете къмъ отпускане на заемитъ.

Не изпускайте предвидъ, че тѣзи заеми сж строго специални и временни, отъ което следва, че ще изисквате да бждатъ непременно изплащани следъ постѣиване на приходитъ отъ лозарството въ стопанствата на длъжниците.